

'S-GRAVENHAGE, 18 Januari 1955

Ref. No. 1612

AAN: MINISTERIE VAN BUITENL. ZAKEN

Fotocopie nr: *112.259*

MP, Wnd MP, HC, Z,
DGIN, DBI, -/AZ

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 18-1-55

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 18-1-55

GEHEIM

Het vraagstuk van het verloop van Nederlandse werkers in Indonesie, waarover ik de afgelopen weken herhaaldelijk rapporteerde komt steeds sterker in de aandacht van de hier te lande werkzame bedrijven te staan, terwijl ook in Nederland de individuele directies en de organisaties van werkgevers zich intensief met dit probleem beginnen bezig te houden. Het vraagstuk is daarom zo ingewikkeld, omdat het een zeer heterogene groep Nederlanders omvat, die om verschillende motieven Indonesie willen verlaten. Toen ik enkele weken geleden als mijn mening te kennen gaf, dat de vervoersaanvragen voor 1955 op dat ogenblik geen aanleiding gaven om te spreken van een massale uittocht, had ik daarbij op het oog de groep van Nederlanders in haar totaliteit, dat wil zeggen ook de vele Indische Nederlanders, die in het productieproces een ondergeschikte rol spelen. Nog steeds blijf ik van mening, dat, zoals de zaken thans staan, een dergelijke massale uittocht niet is te verwachten. Wanneer men echter de groep import Nederlanders plus Indische Nederlanders, die voor de Nederlandse bedrijven wel een groot belang betekenen, in ogenschouw neemt, dan wordt het beeld bepaald, niet alleen door de kwantiteit, maar in het bijzonder door de kwaliteit van degenen, die wensen te vertrekken. Het zijn dan wellicht geen vele duizenden, maar wel ettelijke honderden, die met het plan rondlopen om hun werk hier neer te leggen en in Nederland of elders een nieuw bestaan te zoeken. Het vertrek van deze, numeriek relatief niet grote groep betekent nu voor het Nederlandse bedrijfsleven hier een ernstige bedreiging. Het zijn veelal mensen van tussen de 30 en 45, die om verschillende redenen zullen heengaan. Het angstmotief wegens de politieke ontwikkelingen is daarbij zeker aanwezig, hoewel vergeleken met de groep Indische Nederlanders niet van overwegend belang. Het hoofdmotief bij deze groep is ongetwijfeld van economische aard. In de eerste plaats zijn daar de negatief gescreenden, die zelfs indien zij door de werkgevers aan een deviezenpakket geholpen zouden worden, bevreesd zijn, dat zij na een Europees verlof of ontslagen zullen worden of geen re-entry permit meer zullen krijgen. Dan zijn er diegenen, die werken in bedrijven, welke kans lopen op nationalisatie of gedwongen liquidatie (bijvoorbeeld laatstelijk de veembedrijven en de Nederlandse industrieën wier grondstoffenvoorziening niet langer verzekerd is). En tenslotte is er de groep werkers, die hoewel er geen directe financiële reden is om het werk te beëindigen, van oor-

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

-2-

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

CODETELEGRAM

deel zijn dat hun toekomst buiten Indonesie op het ogenblik beter verzekerd is en die met name van de industriële "boom" in Nederland tijdig willen profiteren. Voor de Indische Nederlanders geldt dan nog in het bijzonder dat zij voor hun kinderen hier geen toekomst meer zien en dat zij met behulp van sociale maatregelen in Nederland menen zich daar een bestaan te kunnen opbouwen, hetwelk materieel gezien niet minder is dan hun huidige levensvoorwaarden hier te lande.

Het is te betreuren, dat zo moeilijk is na te gaan om hoeveel, voor de Nederlandse bedrijven hier vitale personen het eigenlijk gaat. De werkgeversorganisaties ondervinden steeds weer grote moeilijkheden bij het verzamelen van statistische gegevens, die hun leden hen zouden moeten verschaffen. De band tussen de werkgevers in hun organisaties blijft betreurenswaardig los en het individualisme viert ook onder de huidige benarde omstandigheden nog hoogtij. Ook het beramen van middelen om het verloop van noodzakelijke werkkrachten te stuiten heeft tot nu toe daaronder geleden. Ik heb bijvoorbeeld organisaties herhaaldelijk verzocht om een inzicht te geven in het huidige salaris- plus emolumentenpeil van verschillende groepen uitgezonden en lokale werknemers. Dergelijke cijfers zijn mij nimmer verstrekt en ik betwijfel, of de voorzitter van de Ondernemersbond daarover zelf beschikt.

Toch is dit naar mij voorkomt van het grootste belang wanneer tenminste juist is mijn uitgangspunt dat het dreigend verloop van Nederlandse werkers grotendeels berust op economische factoren. Onderzocht zou dan immers moeten worden, of het huidige inkomstenpeil van de gemiddelde Nederlandse werker hier te lande zodanig is dat daarin een behoorlijk element van ouderdomsvoorzieningen, verlofskosten en spaargelden is verdisconteerd. Of, om het anders te zeggen, is door de meeste werkgevers het continueren van de dienstbetrekking in Indonesie voldoende aantrekkelijk gemaakt om op te wegen tegen de vele onaangename zijden van het leven hier en het risico van een gedwongen beëindiging van het werk op een leeftijd die het entameren van een nieuwe werkring moeilijk zal maken. Wordt er, zo kan men zich afvragen, voldoende beseft, dat de winstcapaciteit van de Indische bedrijven afhankelijk is van een kleine groep werkers en dat men de kip met de gouden eieren slacht door het belang van de aandeelhouders te laten prevaleren boven de belangen van het personeel.

Het is voor vele directies in Nederland een moeilijk te verwerken gedachte, dat de huidige werkers in Indonesie vele malen hoger worden betaald dan toen zij zelve als jong employe in Indonesie werkten. De Nederlandse arbeid in de tropen is nooit hoog financieel gehonoreerd vergeleken bij die van buitenlanders (Engelsen en Amerikanen). Het komt mij voor dat deze traditie verbroken zal moeten worden en dat men bereid moet zijn om met

Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

CODETELEGRAM

belangrijke opofferingen de mensen hier te houden. Deze opofferingen zullen er wellicht toe moeten leiden, dat in bepaalde gevallen de aandeelhouder in de tweede koets komt te zitten al zijn er talrijke bedrijven, die, zonder een redelijk dividend in gevaar te brengen, hun guldensuitkeringen aan hun personeel zouden kunnen verhogen. Ik vrees nu, dat men hiertoe eerst zal besluiten, wanneer het te laat is en het is de bedoeling van dit telegram om op de urgentie van deze aangelegenheid Uw bijzondere aandacht te vestigen. Hoewel het hier betreft een aangelegenheid, die in de eerste aanleg het particuliere bedrijfsleven aangaat, heeft de staat daarbij om allerlei redenen groot belang. De grote baten, die voor de Nederlandse economie nog steeds uit Indonesie voortvloeien, worden naar mij toeschijnt in Nederland niet steeds voldoende gerealiseerd. Daarnaast is evenwel evenzeer van belang, dat vele zonder dringende noodzaak vertrekende Nederlanders in Nederland een verzwaring van het sociale probleem betekenen en wellicht steunklanten van de Staat worden, terwijl zij hier nog jarenlang nuttige en productieve arbeid zouden kunnen verrichten. Ik heb deze beschouwing gegeven mede ter ondersteuning van een naar ik aanneem ongeveer gelijklopend betoog, dat de OBI voorzitter Sinninghe Damste dezer dagen bij verschillende autoriteiten in Nederland zal voorbengelen. Nogmaals moge ik er op wijzen, dat er ten aanzien van dit vraagstuk periculum in mora bestaat.

VAN ITTERSUM 815.

NW/

Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:--

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladdpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.